

טיוטת חוק לייעול האכיפה והפיקוח העירוניים ברשויות המקומיות (הוראת שעה)

(תיקון מס' __), התש"ף-2020

הצעה להחלטה

מחליטים:

- א. לאשר את טיוטת החוק לייעול האכיפה והפיקוח העירוניים ברשויות המקומיות (הוראת שעה) (תיקון מס' __), התש"ף-2020, המצורפת בזה.
- ב. בהתאם לסעיף 81(ג) בתקנות הכנסת, לבקש מהכנסת לקצר את תקופת ההנחה ולהקדים את הדיון בהצעת החוק.
- ג. בהתאם לסעיף 88(ב) לתקנון הכנסת, לבקש מהכנסת להתיר את הקריאה השנייה בהצעת החוק ביום הנחתה על שולחן הכנסת.

דברי הסבר

רקע כללי

החוק לייעול האכיפה והפיקוח העירוניים ברשויות המקומיות (הוראת שעה), התשע"א-2011 (להלן – החוק או הוראת השעה) נחקק כהמשך וכהשלמה להחלטת ועדת השרים לבחינת הקמתו של מערך השיטור העירוני מיום 8 ביוני 2010, אשר קיבלה תוקף של החלטת ממשלה ביום 24 ביוני 2010 ומספרה 1848 (להלן – החלטת הממשלה מס' 1848) בדבר מתכונת להפעלת שיטור עירוני בישראל- רפורמה בתחום הביטחון האישי.

במסגרת החלטת ממשלה מס' 1848 הוחלט, בין השאר, על הקמתו של מערך אכיפה עירוני משולב, הכולל כוח שיטור ייעודי ויחידת פיקוח עירונית ייעודית, ברשויות מקומיות, אשר ירתיע, ימנע ויאכוף בתחום עבירות איכות החיים, האלימות וההתנהגות האנטי-חברתית (להלן – מערך אכיפה עירוני), זאת במטרה לאפשר רפורמה מהותית ויסודית, שתגביר במידה ניכרת את הביטחון האישי ואת תחושת הביטחון של אזרחי המדינה ותושביה, כדרך מרכזית וכמנוף לשיפור איכות החיים במדינת ישראל.

במסגרת יישום החלטת הממשלה מס' 1848 ובמטרה לייעל את יכולת הפיקוח והאכיפה של הרשויות המקומיות בעבירות שבתחום אחריותן ולאפשר להן לסייע למשטרת ישראל בפעולות למניעת אלימות בשטחן, נחקק החוק, שבמסגרתו הוקנו לפקחי הרשויות המקומיות אשר עומדים בתנאים הקבועים בחוק ואשר הוסמכו לפי הוראותיו, סמכויות מסוימות לשם פיקוח על ביצוע חוקי עזר. כמו כן, לפקחי הרשויות המקומיות אשר הוסמכו כ"פקחים מסייעים" בהתאם להוראות החוק, הוקנו סמכויות נוספות שאותן הם רשאים להפעיל לשם סיוע למשטרת ישראל בפעולות למניעת אלימות, בתנאים ובסייגים המפורטים בחוק.

לאור חדשנות מערכי האכיפה העירוניים באותה העת ועל מנת לבחון את האפקטיביות שבהקמתם ואת מידת יעילותם בהשגת המטרות שהוגדרו ופורטו לעיל, הוחלט במסגרת החלטת ממשלה מס' 1848 כי המערכים יוקמו ויפעלו כפיילוט לתקופה של שנתיים. לאור האמור, חוקק החוק בתחילה כהוראת שעה, לתקופה של שנתיים עד ליום כ"ד באב התשע"ג (31 ביולי 2013), ובהמשך הוארך תוקף החוק לשנתיים נוספות עד ליום ט"ו באב התשע"ה (31 ביולי 2015) ולאחר מכן הוארך לתקופות נוספות עד ליום ב' באדר התשע"ז (28 לפברואר, 2017), ובהמשך עד ליום ג' בטבת התש"ף (31 בדצמבר 2019). עם התפזרות הכנסת ה-22 ובהתאם להוראת סעיף 38 לחוק יסוד: הכנסת, הוארך תוקף החוק עד ליום כ"ד בסיון התש"ף (16.6.2020).

בשנות הפעלת מערכי האכיפה העירוניים ובהתאם לתקציב שהוקצה לנושא, עד כה הוכללו בתוספת הראשונה לחוק 71 רשויות מקומיות. במרביתן פועלים מערכי אכיפה עירוניים, בחלקן מערכי האכיפה העירוניים נמצאים בשלבי הקמה והיערכות שונים ובאחת מהן טרם החלה הקמת מערך האכיפה העירוני. בנוסף, פועלים מערכי אכיפה עירוניים במספר רשויות מקומיות באזור יהודה והשומרון.

בהתאם לתפיסת ההפעלה של מערכי האכיפה העירוניים כפי שגובשה במשרד לביטחון הפנים ובמשטרת ישראל, מתמקדים מערכי האכיפה העירוניים באכיפת סל עבירות מוגדר, בתחומי איכות החיים ומניעת אלימות.

נתונים שהצטברו במשרד לביטחון הפנים מעידים כי פעילות מערכי האכיפה העירוניים במתכונתם הנוכחית היא יעילה ואפקטיבית. בהקשר זה יש להדגיש כי במהלך שני העשורים האחרונים, שיטור ממוקד בעיות (Problem Oriented Policing), הולך ותופס תאוצה ברחבי העולם ובפרט במדינות ה-OECD כגון: הולנד, צרפת, אנגליה, איטליה, קנדה ועוד כך שהפך לכלי בסיסי בתכניות שיטור בעולם. יתרה מכך, בשנת 2017, פורסם ספר, על ידי שניים מזוכי פרס שטוקהולם (המקביל לפרס נובל בעולם הקרימינולוגיה) ועוד שישה עשר קרימינולוגיים מובילים בעולם, הסוקר ספרות מדעית שיטתית (מטה אנליזה) של הידע המעודכן שהצטבר עד כה בהתערבויות ובתכניות למניעת פשיעה. אחת התכניות בהם נמצאה הצלחה במניעת פשיעה ועבריינות, היא שיטור המבוסס מיקוד בעיות וביניהם גם שיטור "נקודות חמות" ומניעה מצבית, תכניות אלו נמצאו כיעילות ביותר לפתרון בעיות ולהגברת הלגיטימיות ושביעות הרצון בקרב האזרחים. תכנית מערכי אכיפה עירוניים משולבים הינה תכנית שפועלת למימוש אסטרטגיית שיטור ממוקד בעיות.

בנוסף, קיימת שביעות רצון רבה בקרב ראשי הרשויות המקומיות מפעילות מערכי האכיפה העירוניים, לרבות מתחומי הפעילות, מהידוק שיתוף הפעולה בין הרשויות המקומיות לבין משטרת ישראל ומהיוזמה לפעילויות משותפות שלהן בתחומי האכיפה השונים. מרביתם מדגישים את חשיבות הפרויקט ומציניים את התרומה המשמעותית של מערכי האכיפה העירוניים לשיפור איכות החיים ותחושת הביטחון של התושבים ברשויות המקומיות שבהן פועלים המערכים. יצוין כי יו"ר מרכז השלטון המקומי ויו"ר מרכז המועצות האזוריות הביעו תמיכה בהפיכת הוראת השעה שבנדון להוראת קבע.

לאור האמור, בשנים 2015¹ ו-2017² פורסמה הצעת חוק מטעם הממשלה אשר ביקשה להפוך את הוראת השעה בנושא להוראת קבע, אולם במהלך הדיונים שהתקיימו בהצעת החוק בוועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת, החליטה הכנסת שלא לעגן את ההוראה כקבועה אלא להאריך את תוקפה של הוראת השעה, כאמור, עד ליום 31.12.2019.

בחודש נובמבר 2019 פורסם תזכיר חוק להארכת תוקף הוראת השעה לתקופה נוספת. זאת, בין השאר, בשים לב למועד פקיעת הוראת השעה ולכך שבאותה העת, כיהנה הכנסת ה-22 לאחר הבחירות שהתקיימו בחודש ספטמבר 2019 אולם טרם כוננה ממשלה חדשה. בהמשך לכך, בדצמבר 2019 הוחלט על פיזור הכנסת ה-22, ותוקף הוראת השעה הוארך, כאמור, מכוח סעיף 38 לחוק יסוד: הכנסת, עד ליום 16.6.2020, והצעת החוק לא קודמה.

מאחר שמטרות חקיקת החוק ובהן המאבק באלימות, בעבריינות ובעבירות הפוגעות באיכות החיים של תושבי הרשויות המקומיות בעיני עומדות, ובשים לב, בין השאר, לעניינים שלהלן:

¹ הצעת חוק לייעול האכיפה והפיקוח העירוניים ברשויות המקומיות (הוראת שעה) (תיקון מס' 2 והוראת שעה), התשע"ה-2015 (הצעות חוק הממשלה, התשע"ה, עמ' 752).

² הצעת חוק לייעול האכיפה והפיקוח העירוניים ברשויות המקומיות (הוראת שעה) (תיקון מס' 3), התשע"ז-2017 (הצעות חוק הממשלה, התשע"ז, עמ' 750).

פרק הזמן הממושך בו מופעלת התכנית והניסיון שהצטבר בהפעלתה; שביעות הרצון מהתכנית כמפורט לעיל והביקוש הגבוה לתכנית מצד ראשי רשויות מקומיות; ממצאי סקרים שנערכו בנוגע לתכנית המעידים, בין השאר, על עלייה קבועה בתחושת הביטחון של התושבים ביישובים בהם קיים מערך אכיפה עירוני במשך השנים ועל ירידה בדיווח (גם למשטרה וגם למוקד העירוני) בשיעור עבירות איכות חיים ביישובים "ותיקים" בתכנית אשר נבדקו במחקר, פרסם ביום 12.5.2020 המשרד לביטחון הפנים תזכיר חוק להפיכת הוראת השעה להוראת קבע ולביצוע תיקונים נוספים בחוק.

לנוסח תזכיר החוק שפורסם התקבלו הערות ממחלקת ייעוץ וחקיקה במשרד המשפטים, ממשרד הפנים, מהסניגוריה הציבורית, מהאגודה לזכויות האזרח ומגורמים נוספים.

לאור האמור ולאור מועד פקיעת תוקפה של הוראת השעה, אשר יחול כאמור, ביום 16 ביוני 2020, ובשים לב לכך שהכנסת ה-23 והממשלה ה-35 החלו את כהונתן בשבועות האחרונים, ועל מנת לאפשר דיון מקיף ומעמיק בתכנית ובהצעה להפוך את הוראת השעה להוראת קבע, מוצע להאריך את תוקפה של הוראת השעה לתקופה נוספת, עד ליום כ"ז בטבת התשפ"ב (31 בדצמבר 2021), במהלכה יוצגו ויידונו הדברים. זאת, על אף שהמשרד לביטחון הפנים וגורמים נוספים ובהם יו"ר מרכז השלטון המקומי ויו"ר מרכז המועצות האזוריות סבורים כי בשלה העת להפיכתה להוראת קבע.

בנוסף, בשים לב לפרק הזמן הקצר שנותר עד למועד פקיעת תוקף הוראת השעה, מוצע לפנות ליו"ר ועדת הכנסת לפי תקנון הכנסת, בבקשה לכנס את הוועדה, כדי שתחליט על קיצור תקופת ההנחה של הצעת החוק לפני הדיון בקריאה הראשונה, לפי סעיף 81(ג) לתקנון הכנסת, וכן להתיר את הדיון בקריאה השנייה ביום הנחת ההצעה על שולחן הכנסת, לפי סעיף 88(ב) לתקנון הכנסת.

נתונים כלכליים וההשפעה על משק המדינה

לא רלוונטי

תקציב

הקמת והפעלת מערכי אכיפה עירוניים ברשויות המקומיות תבוצע בהתאם לתקציב המוקצה לנושא.

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם

לא רלוונטי

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

שר הפנים – מאשר

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

החלטת ממשלה מס' 1848 מיום 24 ביוני 2010

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

חוות דעת של היועץ המשפטי למשרד לביטחון הפנים (בפועל) מצורפת להצעת ההחלטה.

סיווגים

סיווג ראשי : 07 חקיקה ממשלתית

תחום פעולה עיקרי : 07 אכיפת חוק.

מוגש על ידי השר לביטחון הפנים

**ד' בסיון התש"פ
27 במאי 2020**

חוות דעת משפטית הנלווית להצעת החלטה לממשלה

נושא הצעת ההחלטה :

טיוטת חוק לייעול האכיפה והפיקוח העירוניים ברשויות המקומיות (הוראת שעה)(תיקון מס' __), התש"ף-2020.

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטי המשפטיים :

במסגרת הצעת ההחלטה מוצע לאשר את טיוטת החוק לייעול האכיפה והפיקוח העירוניים ברשויות המקומיות (הוראת שעה) (תיקון מס' __), התש"ף-2020. טיוטת החוק נועדה להאריך את תוקפו של החוק לייעול האכיפה והפיקוח העירוניים ברשויות המקומיות (הוראת שעה), התשע"א-2011 (להלן – החוק או הוראת השעה), שעתיד לפוג ביום כ"ד בסיון התש"ף (16 ביוני 2020) עד ליום כ"ז בטבת התשפ"ב (31 בדצמבר 2021).

נתונים שהצטברו במשרד לביטחון הפנים מעידים כי פעילות מערכי האכיפה העירוניים במתכונתם הנוכחית היא אפקטיבית. בהקשר זה יש להדגיש כי במהלך שני העשורים האחרונים, שיטור ממוקד בעיות (Problem Oriented Policing), הולך ותופס תאוצה ברחבי העולם ובפרט במדינות ה-OECD כגון: הולנד, צרפת, אנגליה, איטליה, קנדה ועוד כך שהפך לכלי בסיסי בתכניות שיטור בעולם. יתרה מכך, בשנת 2017, פורסם ספר, על ידי שניים מזוכי פרס שטוקהולם (המקביל לפרס נובל בעולם הקרימינולוגיה) ועוד שישה עשר קרימינולוגים מובילים בעולם, הסוקר ספרות מדעית שיטתית (מטה אנליזה) של הידע המעודכן שהצטבר עד כה בהתערבויות ובתכניות למניעת פשיעה. אחת התכניות שבהן נמצאה הצלחה במניעת פשיעה ועבריינות, היא שיטור המבוסס מיקוד בעיות וביניהם גם שיטור "נקודות חמות" ומניעה מצבית, תכניות אלו נמצאו כיעילות ביותר לפתרון בעיות ולהגברת הלגיטימיות ושביעות הרצון בקרב האזרחים. תכנית מערכי אכיפה עירוניים משולבים הינה תכנית שפועלת למימוש אסטרטגיית שיטור ממוקד בעיות.

בנוסף, לדברי הגורמים המקצועיים במשרד לביטחון הפנים קיימת שביעות רצון רבה בקרב ראשי הרשויות המקומיות מפעילות מערכי האכיפה העירוניים, לרבות מתחומי הפעילות, מהידוק שיתוף הפעולה בין הרשויות המקומיות לבין משטרת ישראל ומהיזומה לפעילויות משותפות שלהן בתחומי האכיפה השונים. מרביתם מדגישים את חשיבות הפרויקט ומציינים את התרומה המשמעותית של מערכי האכיפה העירוניים לשיפור איכות החיים ותחושת הביטחון של התושבים ברשויות המקומיות שבהן פועלים המערכים. יצוין כי יו"ר מרכז השלטון המקומי ויו"ר מרכז המועצות האזוריות הביעו תמיכה בהפיכת הוראת השעה שבנדון להוראת קבע.

לאור מועד פקיעת תוקפה של הוראת השעה, כאמור, ביום 16 ביוני 2020, ומאחר שמטרות חקיקת החוק ובהן המאבק באלימות, בעבריינות ובעבירות הפוגעות באיכות החיים של תושבי הרשויות המקומיות בעיני עומדות, ובשים לב, בין השאר, לעניינים שלהלן: פרק הזמן הממושך שבו מופעלת התכנית והניסיון שהצטבר בהפעלתה; שביעות הרצון מהתכנית כמפורט לעיל והביקוש הגבוה לתכנית מצד ראשי רשויות מקומיות; ממצאי סקרים שנערכו בנוגע לתכנית המעידים, בין השאר, על עלייה קבועה בתחושת הביטחון של התושבים ביישובים בהם קיים מערך אכיפה עירוני במשך השנים ועל ירידה בדיווח (גם למשטרה וגם למוקד העירוני) בשיעור עבירות איכות חיים ביישובים "ותיקים" בתכנית אשר נבדקו במחקר, פרסם ביום 12.5.2020 המשרד לביטחון הפנים תזכיר חוק להפיכת הוראת השעה להוראת קבע ולביצוע תיקונים נוספים בחוק.

לנוסח תזכיר החוק שפורסם התקבלו הערות ממחלקת ייעוץ וחקיקה במשרד המשפטים, ממשרד הפנים, מהסניגוריה הציבורית, מהאגודה לזכויות האזרח ומגורמים נוספים.

לאור האמור ולאור מועד פקיעת תוקפה של הוראת השעה, אשר יחול כאמור, ביום כ"ד בסיון התש"ף (16 ביוני 2020), ובשים לב לכך שהכנסת ה-23 והממשלה ה-35 החלו את כהונתן בשבועות האחרונים, ועל מנת לאפשר דיון מקיף ומעמיק בתכנית ובהצעה להפוך את הוראת השעה להוראת קבע, מוצע להאריך את תוקפה של הוראת השעה לתקופה נוספת, עד ליום כ"ז בטבת התשפ"ב (31 בדצמבר 2021), שבמהלכה יוצגו ויידונו הדברים.

בנוסף, בשים לב לפרק הזמן הקצר שנוותר עד למועד פקיעת תוקף הוראת השעה, מוצע לפנות לוועדת הכנסת לפי תקנון הכנסת, בבקשה לקצר את תקופת ההנחה ולהקדים את הדיון בהצעת החוק, לפי סעיף 81(ג) לתקנון הכנסת, וכן להתיר את הדיון בקריאה השנייה ביום הנחת ההצעה על שולחן הכנסת, לפי סעיף 88(ב) לתקנון הכנסת.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרונם:

החוק חוקק כהוראת שעה בשנת 2011. לאור פרק הזמן הממושך שחלף ולאור עמדת הגורמים המקצועיים בדבר אפקטיביות התכנית ושביעות הרצון ממנה, המשרד לביטחון הפנים סבור כי בשלה העת להפיכתה להוראת קבע. יחד עם זאת, בנסיבות הקיימות, כפי שפורטו לעיל, אנו סבורים כי קיימת הצדקה להארכה נוספת של תוקף הוראת השעה כך שבמהלך תקופת ההארכה יתקיים דיון מקיף ומעמיק בתכנית ובהצעה להפוך את הוראת השעה להוראת קבע.

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת ההחלטה נוגעת להם:

נציגת מחלקת ייעוץ וחקיקה במשרד המשפטים, על דעת המשנה ליועמ"ש (פלילי) - אין מניעה להעלות לממשלה את הצעת החוק.
היועץ המשפטי למשרד הפנים - אין מניעה משפטית.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את ההצעה:

היועץ המשפטי למשרד לביטחון הפנים (בפועל) סבור כי אין מניעה משפטית לאישור הצעת ההחלטה.

חתימה

סגנית בכירה ליועמ"ש

תפקיד

עו"ד גלי קרן

שם

טיוטת חוק

א. שם החוק המוצע

חוק לייעול האכיפה והפיקוח העירוניים ברשויות המקומיות (הוראת שעה) (תיקון מס' _____), התש"ף-2020

ב. מטרת החוק המוצע והצורך בו

מוצע לתקן את החוק לייעול האכיפה והפיקוח העירוניים ברשויות המקומיות (הוראת שעה), התשע"א-2011 (להלן – החוק או הוראת השעה), ולהאריך את תוקף הוראת השעה בשנתיים נוספות, עד ליום כ"ז בטבת התשפ"ב (31 בדצמבר 2021).

החוק לייעול האכיפה והפיקוח העירוניים ברשויות המקומיות (הוראת שעה), התשע"א-2011 (להלן – החוק או הוראת השעה) נחקק כהמשך וכהשלמה להחלטת ועדת השרים לבחינת הקמתו של מערך השיטור העירוני מיום 8 ביוני 2010, אשר קיבלה תוקף של החלטת ממשלה ביום 24 ביוני 2010 ומספרה 1848 (להלן – החלטת הממשלה מס' 1848) בדבר מתכונת להפעלת שיטור עירוני בישראל- רפורמה בתחום הביטחון האישי. במסגרת החלטת ממשלה מס' 1848 הוחלט, בין השאר, על הקמתו של מערך אכיפה עירוני משולב, הכולל כוח שיטור ייעודי ויחידת פיקוח עירונית ייעודית, ברשויות מקומיות, אשר ירתיע, ימנע ויאכוף בתחום עבירות איכות החיים, האלימות וההתנהגות האנטי-חברתית (להלן – מערך אכיפה עירוני), זאת במטרה לאפשר רפורמה מהותית ויסודית, שתגביר במידה ניכרת את הביטחון האישי ואת תחושת הביטחון של אזרחי המדינה ותושביה, כדרך מרכזית וכמנוף לשיפור איכות החיים במדינת ישראל. במסגרת יישום החלטת הממשלה מס' 1848 ובמטרה לייעל את יכולת הפיקוח והאכיפה של הרשויות המקומיות בעבירות שבתחום אחריותן ולאפשר להן לסייע למשטרת ישראל בפעולות למניעת אלימות בשטח, נחקק החוק, שבמסגרתו הוקנו לפקחי הרשויות המקומיות אשר עומדים בתנאים הקבועים בחוק ואשר הוסמכו לפי הוראותיו, סמכויות מסוימות לשם פיקוח על ביצוע חוקי עזר. כמו כן, לפקחי הרשויות המקומיות אשר הוסמכו כ"פקחים מסייעים" בהתאם להוראות החוק, הוקנו סמכויות נוספות שאותן הם רשאים להפעיל לשם סיוע למשטרת ישראל בפעולות למניעת אלימות, בתנאים ובסייגים המפורטים בחוק.

בהתאם לתפיסת ההפעלה של מערכי האכיפה העירוניים כפי שגובשה במשרד לביטחון הפנים ובמשטרת ישראל, מתמקדים מערכי האכיפה העירוניים באכיפת סל עבירות מוגדר, בתחומי איכות החיים ומניעת אלימות.

החוק נחקק בתחילה כהוראת שעה עד ליום כ"ד באב התשע"ג (31 ביולי 2013). במסגרת החוק לייעול האכיפה והפיקוח העירוניים ברשויות המקומיות (הוראת שעה) (תיקון), התשע"ג-2013 (ס"ח התשע"ג, עמ' 113) הוארך תוקף הוראת השעה עד ליום ט"ו באב התשע"ה (31 ביולי 2015). במסגרת החוק לייעול האכיפה והפיקוח העירוניים ברשויות המקומיות (הוראת שעה) (תיקון מס' 2), התשע"ה-2015 (ס"ח התשע"ה, עמ' 200) הוארך תוקף הוראת השעה פעם נוספת עד ליום ב' באדר התשע"ז (28 בפברואר

2017). במסגרת החוק לייעול האכיפה והפיקוח העירוניים ברשויות המקומיות (הוראת שעה) (תיקון מס' 3), התשע"ז-2017 (ס"ח התשע"ז, עמ' 430) הוארך תוקף הוראת השעה פעם נוספת עד ליום ג' בטבת התש"ף (31 בדצמבר 2019). בשל פיזור הכנסת ה-22 הוארך תוקף הוראת השעה מכוח סעיף 38 לחוק יסוד: הכנסת, עד ליום כ"ד בסיון התש"ף (16.6.2020).

בשנות הפעלת מערכי האכיפה העירוניים ובהתאם לתקציב שהוקצה לנושא, עד כה הוכללו בתוספת הראשונה לחוק 71 רשויות מקומיות. במרביתן פועלים מערכי אכיפה עירוניים, בחלקן מערכי האכיפה העירוניים נמצאים בשלבי הקמה והיערכות שונים ובאחת מהן טרם החלה הקמת מערך האכיפה העירוני. בנוסף, פועלים מערכי אכיפה עירוניים במספר רשויות מקומיות באזור יהודה והשומרון.

נתונים שהצטברו במשרד לביטחון הפנים מעידים כי פעילות מערכי האכיפה העירוניים במתכונתם הנוכחית היא אפקטיבית. בנוסף, קיימת שביעות רצון רבה בקרב ראשי הרשויות המקומיות מפעילות מערכי האכיפה העירוניים, לרבות מתחומי הפעילות, מהידוק שיתוף הפעולה בין הרשויות המקומיות לבין משטרת ישראל ומהיוזמה לפעילויות משותפות שלהן בתחומי האכיפה השונים. מרביתם מדגישים את חשיבות הפרויקט ומציינים את התרומה המשמעותית של מערכי האכיפה העירוניים לשיפור איכות החיים ותחושת הביטחון של התושבים ברשויות המקומיות שבהן פועלים המערכים. יצוין כי יו"ר מרכז השלטון המקומי ויו"ר מרכז המועצות האזוריות הביעו תמיכה בהפיכת הוראת השעה שבנדון להוראת קבע.

לאור האמור, בשנים 2015³ ו-2017⁴ פורסמה הצעת חוק מטעם הממשלה אשר ביקשה להפוך את הוראת השעה בנושא להוראת קבע, אולם במהלך הדיונים שהתקיימו בהצעת החוק בוועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת, הוחלט להאריך את תוקפה של הוראת השעה והוא הוארך, כאמור, עד ליום 31.12.2019.

בחודש נובמבר 2019 פורסם תזכיר חוק להארכת תוקף הוראת השעה לתקופה נוספת. זאת, בין השאר, בשים לב למועד פקיעת הוראת השעה ולכך שבאותה העת, כיהנה הכנסת ה-22 לאחר הבחירות שהתקיימו בחודש ספטמבר 2019 אולם טרם כוננה ממשלה חדשה. בהמשך לכך, בדצמבר 2019 הוחלט על פיזור הכנסת ה-22, תוקף הוראת השעה הוארך, כאמור, מכוח סעיף 38 לחוק יסוד: הכנסת, עד ליום 16.6.2020, והצעת החוק לא קודמה.

מאחר שמטרות חקיקת החוק ובהן המאבק באלימות, בעבריינות ובעבירות הפוגעות באיכות החיים של תושבי הרשויות המקומיות בעינן עומדות, ובשים לב, בין השאר, לעניינים שלהלן: פרק הזמן הממושך בו מופעלת התכנית והניסיון שהצטבר בהפעלתה; שביעות הרצון מהתכנית כמפורט לעיל והביקוש הגבוה לתכנית מצד ראשי רשויות

³ הצעת חוק לייעול האכיפה והפיקוח העירוניים ברשויות המקומיות (הוראת שעה) (תיקון מס' 2 והוראת שעה), התשע"ה-2015 (הצעות חוק הממשלה, התשע"ה, עמ' 752).

⁴ הצעת חוק לייעול האכיפה והפיקוח העירוניים ברשויות המקומיות (הוראת שעה) (תיקון מס' 3), התשע"ז-2017 (הצעות חוק הממשלה, התשע"ז, עמ' 750).

מקומיות; ממצאי סקרים שנערכו בנוגע לתכנית המעידים, בין השאר, על עלייה קבועה בתחושת הביטחון של התושבים ביישובים בהם קיים מערך אכיפה עירוני במשך השנים ועל ירידה בדיווח (גם למשטרה וגם למוקד העירוני) בשיעור עבירות איכות חיים ביישובים "ותיקים" בתכנית אשר נבדקו במחקר, פרסם ביום 12.5.2020 המשרד לביטחון הפנים תזכיר חוק להפיכת הוראת השעה להוראת קבע ולביצוע תיקונים נוספים בחוק.

לנוסח תזכיר החוק שפורסם התקבלו בימים האחרונים הערות ממחלקת ייעוץ וחקיקה במשרד המשפטים, ממשרד הפנים, מהסניגוריה הציבורית, מהאגודה לזכויות האזרח ומגורמים נוספים.

לאור האמור ולאור מועד פקיעת תוקפה של הוראת השעה, אשר יחול כאמור, ביום 16 ביוני 2020, ובשים לב לכך שהכנסת ה-23 והממשלה ה-35 החלו את כהונתן בשבועות האחרונים, ועל מנת לאפשר דיון מקיף ומעמיק בתכנית ובהצעה להפוך את הוראת השעה להוראת קבע, מוצע להאריך את תוקפה של הוראת השעה לתקופה נוספת, עד ליום כ"ז בטבת התשפ"ב (31 בדצמבר 2021), במהלכה יוצגו ויידונו הדברים. זאת, על אף שהמשרד לביטחון הפנים וגורמים נוספים ובהם יו"ר מרכז השלטון המקומי ויו"ר מרכז המועצות האזוריות סבורים כי בשלה העת להפיכתה להוראת קבע.

ג. עיקרי החוק המוצע

תיקון סעיף 23

החוק נחקק בתחילה כהוראת שעה שתוקפה עד יום כ"ד באב התשע"ג (31 ביולי 2013).

במסגרת החוק לייעול האכיפה והפיקוח העירוניים ברשויות המקומיות (הוראת שעה) (תיקון), התשע"ג-2013 (ס"ח התשע"ג, עמ' 113) הוארך תוקף הוראת השעה עד ליום ט"ו באב התשע"ה (31 ביולי 2015).

במסגרת החוק לייעול האכיפה והפיקוח העירוניים ברשויות המקומיות (הוראת שעה) (תיקון מס' 2), התשע"ה-2015 (ס"ח התשע"ה, עמ' 200) הוארך תוקף הוראת השעה פעם נוספת עד ליום ב' באדר התשע"ז (28 בפברואר 2017).

במסגרת החוק לייעול האכיפה והפיקוח העירוניים ברשויות המקומיות (הוראת שעה) (תיקון מס' 3), התשע"ז-2017 (ס"ח התשע"ז, עמ' 430) הוארך תוקף הוראת השעה פעם נוספת עד ליום ג' בטבת התש"ף (31 בדצמבר 2019).

בשל פיזור הכנסת ה-22 הוארך תוקף הוראת השעה מכוח סעיף 38 לחוק יסוד: הכנסת, עד ליום כ"ד בסיון התש"ף (16.6.2020).

לאור האמור, מוצע להאריך את תוקפה של הוראת השעה עד ליום ט"ז בטבת התשפ"א
(31 בדצמבר 2021).

ד. השפעת החוק המוצע על תקציב המדינה
הקמת והפעלת מערכי אכיפה עירוניים ברשויות המקומיות תבוצע בהתאם לתקציב
המוקצה לנושא.

ה. השפעת החוק המוצע על ההיבט המנהלי והתקן
אין השפעה

ו. הערות משרדי הממשלה וגורמים אחרים

ז. עמדת היועץ המשפטי לממשלה

ח. להלן נוסח החוק המוצע

טיוטת חוק לייעול האכיפה והפיקוח העירוניים ברשויות המקומיות (הוראת שעה)
(תיקון מס' _____), התש"ף-2020

1. תיקון סעיף 23 בחוק לייעול האכיפה והפיקוח העירוניים ברשויות המקומיות (הוראת שעה),
התשע"א-2011⁵ בסעיף 23, במקום "ג' בטבת התש"ף (31 בדצמבר 2019)"
יבוא "כ"ז בטבת התשפ"ב (31 בדצמבר 2021)".

⁵ ס"ח התשע"א, עמ' 1057.